Volby 1946

Po dlouhých jedenácti letech šli lidé v Československu 26. května 1946 konečně k parlamentním volbám. Předcházela jim nejen předvolební kampaň, ale také dohady o podobu voleb (zejména o existenci tzv. bílých hlasovacích lístků) nebo o jejich termín. Zatímco demokratické strany byly pro konání voleb co nejdřív, komunisté si přáli spíše jejich oddalování. Za připomenutí stojí, že v Československu šli lidé k volbám jako jedni z posledních v poválečné Evropě. Volby samozřejmě ovlivnilo i to, že k nim došlo v novém systému lidové demokracie a Národní fronty.

Pro volby do Ústavodárného Národního shromáždění byl zvolen poměrný volební systém. Parlament měl být – na rozdíl od doby první republiky – jednokomorový, tvořit ho mělo 300 poslanců. Stejně jako za první republiky, i pro volby v roce 1946 platila volební povinnost. Někteří z ní ovšem byli osvobozeni, např. lidé starší 70 let, nemocní nebo lidé s tělesnou vadou. Novinkou oproti první republice bylo snížení hranice pro aktivní volební právo z 21 na 18 let. Hranice pro pasivní volební právo se posunula z prvorepublikových 30 na 21 let. Volební právo nově počítalo i s příslušníky ozbrojených složek, upřeno naopak bylo válečným zrádcům a kolaborantům, ale také příslušníkům neslovanských menšin. Pro volby do Ústavodárného Národního shromáždění se počítalo s 28 volebními kraji. Kandidovat mohly jen strany, které v zemi vykonávaly svou činnost k 30. dubnu 1946. Kandidátní listiny byly přísně vázané, voliči tedy nemohli přidělovat kandidátům preferenční hlasy. Novinkou, o kterou se v Prozatímním Národním shromáždění bojovalo do poslední chvíle, se staly tzv. bílé hlasovací lístky.

Legislativa, která se týkala voleb, se schvalovala až krátce před jejich konáním. Ve čtvrtek 21. února 1946 se Prozatímní Národní shromáždění zabývalo návrhem zákona o úpravě stálých seznamů voličských. Podle zpravodaje Zdeňka Pešky z klubu sociální demokracie šlo o akt velkého politického významu a první krok k přípravě voleb do Ústavodárného Národního shromáždění. K bouřlivé debatě ale tehdy nedošlo. Návrh podle zpravodaje totiž podrobně projednal ústavně-právní výbor: *„Vzhledem k tomu a proto, aby vydání zákona bylo pokud možno uspíšeno, dohodli se členové tohoto výboru, že se nepřihlásí k debatě v plenu sněmovny.“* Za politicky nejvýznamnější zpravodaj Z. Peška označil ustanovení, kdo má být zapsán do voličských seznamů: *„Vždyť tato ustanovení určují v podstatě rozsah volebního práva. Můžeme říci, že se přijetím ustanovení tohoto zákona stáváme jedním z nejdemokratičtějších států celého světa.“* Vzhledem k omezením, kterými politický systém třetí republiky dozajista trpěl, jde o velmi odvážné tvrzení. Zpravodaj odůvodňoval zavedení volebního práva od 18 let nebo zrušení tříměsíčního pobytu coby podmínky pro zápis, což podle něj bylo zvlášť důležité pro kolonisty v pohraničí, *„kteří se stěhují do krajů opuštěných Němci a Maďary“*. Zmínil i volební právo pro vojáky a členy Sboru národní bezpečnosti. *„Zápis do voličských seznamů bude omezen na Čechy, Slováky a příslušníky jiných slovanských národů. Je to pouhý výsledek zásady, že náš stát dnes je národním státem Čechů a Slováků. Němci a Maďaři, i pokud zůstanou našimi státními občany, nebudou míti žádného podílu v politickém životě státu,“* uvedl dále Z. Peška, který svůj projev uzavřel otázkou, kdo má být vyloučen z volebního práva, což označil za téma politicky ožehavé. Návrh zákona o úpravě stálých seznamů voličských byl na 33. schůzi Prozatímního Národního shromáždění bez problémů přijat.

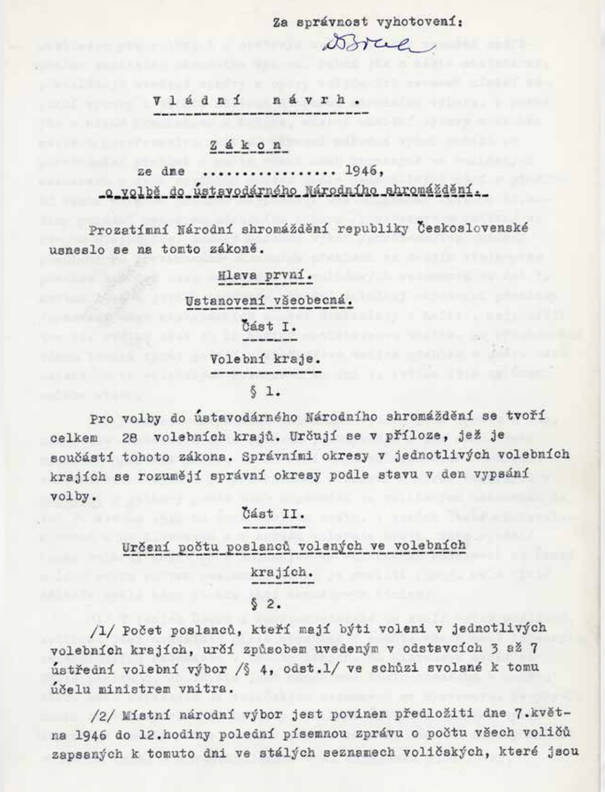

Za správnost vyhotovení:

Vládní návrh.

Zákon

ze dne 1946,

o volbě do Ústavodárného Národního shromáždění.

Prozatímní Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně.

Hlava první.

Ustanovení všeobecná.

Část I.

Volební kraje.

§ 1.

Pro volby do ústavodárného Národního shromáždění se tvoří celkem 28 volebních krajů. Určují se v příloze, jež je součástí tohoto zákona. Správními okresy v jednotlivých volebních krajích se rozumějí správní okresy podle stavu v den vypsání volby.

Část II.

Určení počtu poslanců volených ve volebních krajích.

§ 2.

/1/ Počet poslanců, kteří mají býti voleni v jednotlivých volebních krajích, určí způsobem uvedeným v odstavcích 3 až 7 ústřední volební výbor /§ 4, odst.1/ ve schůzi svolané k tomu účelu ministrem vnitra.

/2/ Místní národní výbor jest povinen předložiti dne 7.května 1946 do 12.hodiny polední písemnou zprávu o počtu všech voličů zapsaných k tomuto dni ve stálých seznamech voličských, které jsou

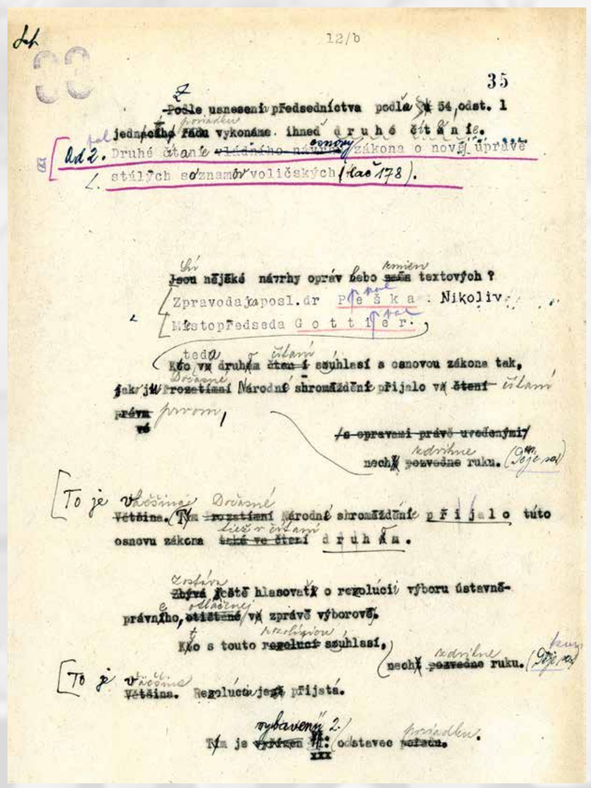

35

Podle usnesení předsednictva podle § 54, odst. 1 jednacího řádu vykonáme ihned druhé čtení.

Druhé čtení vládního návrhu zákona o nové úpravě stálých seznamů voličských (tisk 178).

Jsou nějaké návrhy oprav nebo změn textových?

Zpravodaj posl. dr Peška: Nikoliv.

Místopředseda Gottfried: Kdo v druhém čtení souhlasí s osnovou zákona tak, jak byla rozeslána, prosím, aby byl zvednutím ruky.

To je většina. Tím Prozatímní národní shromáždění přijalo tuto osnovu zákona ve druhém čtení.

Zbývá ještě hlasovat o regulaci výboru ústavně-právního, otištěné ve zprávě výborové.

Kdo s touto regulací souhlasí, nechť pozvedne ruku.

To je většina. Regulace je přijata.

Tím je vyřízen bod 2. odstavec 2 pořadu.

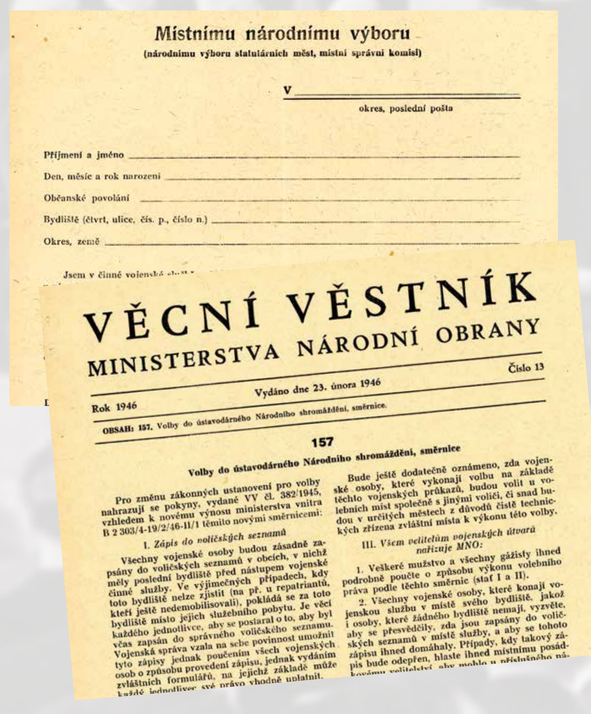

Místnímu národnímu výboru

(národnímu výboru statutárních měst, místní správní komisi)

V _____

okres, poslední pošta

Příjmení a jméno _____

Den, měsíc a rok narození _____

Občanské povolání _____

Bydliště (čtvrt, ulice, čís. p., číslo n.) _____

Okres, země _____

Jsem v činné vojenské službě

VĚCNÍ VĚSTNÍK MINISTERSTVA NÁRODNÍ OBRANY

Rok 1946 — Vydáno dne 23. února 1946 — Číslo 13

OBSAH: 157. Volby do ústavodárného Národního shromáždění, směrnice.

157

Volby do ústavodárného Národního shromáždění, směrnice

Pro změnu zákonných ustanovení pro volby nahrazuji se pokyny, vydané VV čl. 382/1945, vzhledem k novému výnosu ministerstva vnitra B 2 303/4-19/2/46-II/1 těmito novými směrnicemi:

I. Zápis do voličských seznamů

Všechny vojenské osoby budou zásadně zapsány do voličských seznamů v obcích, v nichž měly poslední bydliště před nástupem vojenské činné služby. Ve výjimečných případech, kdy toto bydliště nelze zjistit (na př. u repatriantů, kteří ještě nedemobilisovali), pokládá se za toto bydliště místo jejich služebního pobytu. Je věcí každého jednotlivce, aby se postaral o to, aby byl včas zapsán do správného voličského seznamu. Vojenská správa vzala na sebe povinnost umožnil tyto zápisy jednak poučením všech vojenských osob o způsobu provedení zápisu, jednak vydáním zvláštních formulářů, na jejichž základě může každé jednotlivce své právo vhodně uplatnit.

Bude ještě dodatečně oznámeno, zda vojenské osoby, které vykonají volbu na základě těchto vojenských příkazů, budou voliti u volebních míst spočetně s jinými voliči, či snad budou v určitých městech z důvodů čistě technických zřízena zvláštní místa k výkonu této volby.

III. Všem velitelům vojenských útvarů nařizuje MNO:

1. Veškeré mužstvo a všechny gážisty ihned podrobně poučte o způsobu výkonu volebního práva podle těchto směrnic (stať I a II).

2. Všechny vojenské osoby, které konají vojenskou službu v místě svého bydliště, jakož i osoby, které žádného bydliště nemají, vyzvěte, aby se přesvědčily, zda jsou zapsány do voličských seznamů v místě služby, a aby se tohoto zápisu ihned domáhaly. Případy, kdy takový zápis bude odepřen, hlaste ihned místnímu posádkovému velitelství, aby mohlo u příslušného ná-

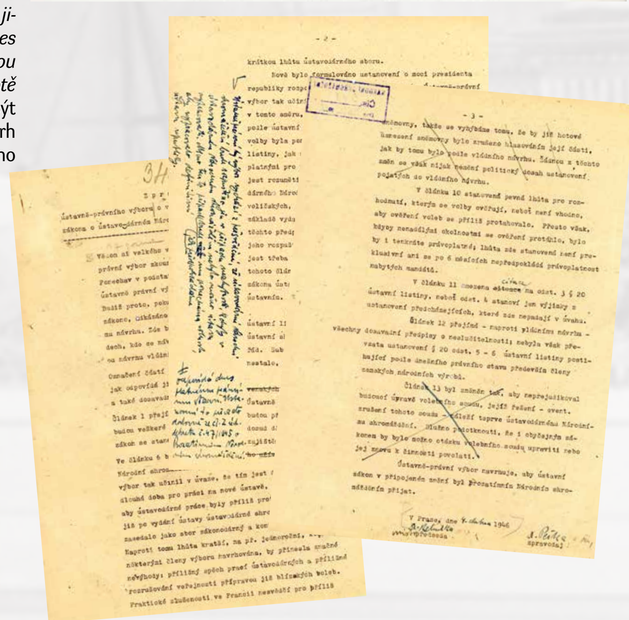

Zpráva výboru ústavně právního o vládním návrhu /tisk 311/ zákona o volbě do ústavodárného Národního shromáždění.

Tato zpráva byla ústavně právním výborem přijata s některými jen drobnými změnami. Budou postupně tyto změny vyloženy.

K §2. Velkou předností osnovy proti starším právním jest, že rozdělení mandátů mezi jednotlivé volební kraje neporadí přímo v zákoně, ale má být provedeno podle hlavnosti krajů při volbách. Jako směrodatných čísel bylo by mezi vzít buď počet zapsaných voličů nebo počet odevzdaných hlasů. Odhodlaji jest spíše druhý, avšak byly proti němu některé politické námitky. Vládní osnova se přidržovala spíšeného počtu. Ústavně právní výbor inoval kompromisní řešení tak, že mandáty se rozdělují nejprve mezi země podle počtu zapsaných voličů, do mandátů zemí mezi kraje podle počtu stranám odevzdaných hlasů. Tato ustanovení byla přesunuta do §34.

K §3. Jen zcela malé obce bude možno ~~do~~ přikazovat k obvám sousedním. Byl zde rozsáhlý spor o to, zda nemá být zákonem předepsáno, že v nedostatku přípravného času – podle faktického stavu, Ústřední výbor zřízen aneb jiný k ustanovení vybrán a kým upraven vyhlášek ministerstva vnitra.

§8 vládní osnovy byl vypuštěn, neboť vzhledem k mnohým opatřením zákona o stálých seznamech voličských jsou tato ustanovení nadbytečná a svádějí ke nedůslednosti. Ústřední výbor by se zřídaly pouze mimo

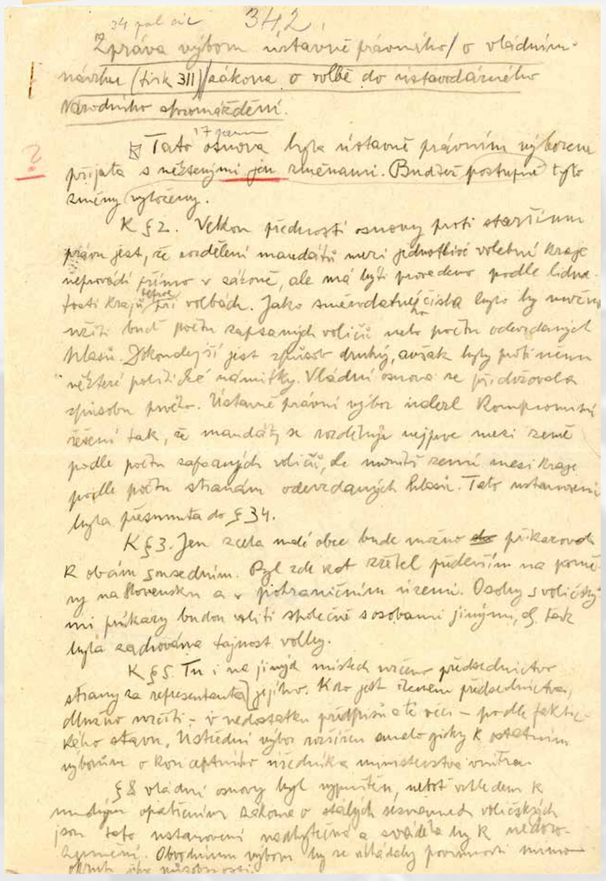

Podstatně vyhrocenější debatu zažilo Prozatímní Národní shromáždění nad návrhem ústavního zákona o ústavodárném Národním shromáždění a nad návrhem zákona o volbě do ústavodárného Národního shromáždění, k níž došlo 10. dubna 1946.

Jako červená nit se sloučenou debatou nad oběma návrhy táhlo téma tzv. bílých (prázdných) hlasovacích lístků. S návrhem přišli komunisté, kteří čekali, že prázdných lístků využijí především voliči neobnovených politických stran, což by mohlo oslabit demokratické strany a nahrát právě komunistům. Představitelé některých demokratických stran v tom prozíravě viděli snahu odlákat od nich tyto voliče a proti bílým lístkům od začátku vystupovali. Protože se v rámci Národní fronty strany nedohodly, rozhodlo se až bojovým hlasováním v Prozatímním Národním shromáždění, což bylo pro tento parlament výjimečné.

PRO BRATRSTVÍ V NÁRODĚ

Svobodné slovo

ÚSTŘEDNÍ ORGÁN ČS. STRANY NÁRODNĚ SOCIÁLNÍ

Otazník

První bojovné hlasování ve sněmovně

Prázdné lístky pro prázdné hlavy budou

Po velkém jednání se sněmovna rozhodla změřit síly — Pro bílé lístky 155 poslanců

Praha 11. dubna (q). Jednací síň sněmovny se dnes zaplnila stejně tak početně jako tehdy, když se tento sbor sešel k ustavující schůzi. Všechny poslanecké kluby měly pohotovost, komunisté to dokonce svým poslancům důrazně ve svých novinách připomněli. Ve vládní lavici zůstali nikta ještě vlídní ministři a také sněmovní galerie byla hustě zaplněna. Cvrdnutí bylo zřejmě napjaté, protože zástupci poslaneckých klubů čs. strany národně socialistické, strany lidové a slovenských demokratů podali návrh, aby se o bílých listech hlasovalo lístky. Něco podobného se dosud v čs. parlamentu nestalo, protože návrh hlasovat lístky byl v historii parlamentu podán pouze přátelci, ale nikdy nebyl přijat a prosazen. Ve všech těchto pěti případech jej podávali komunističtí poslanci, když měli v úmyslu vyzívovit vládě nedůvěru.

III. vydání — V pátek 12. dubna 1946 • Číslo 88

RUDÉ PRÁVO

ÚSTŘEDNÍ ORGÁN KOMUNISTICKÉ STRANY ČESKOSLOVENSKA

Uvnitř listu: Vzpomínky pres. Beneše na Němečtí vědci ve Španělsku; třetí světovou válku; Nové a nové brigády na pomoc; Kovodělnici žádají snížení cen potřeb

Sněmovna schválila zákonné zakotvení práv slovenského národa

Bojovné hlasování o prázdných lístcích

Porážka protidemokratického postoje. — Prázdné lístky schváleny 155 hlasy proti 131 v prozatímním Národním shromáždění.

Nezapomenutelný

Delegáti VIII. sjezdu KSČ o svých činnostech po sjezdu

Soudruh Miroslav Grund, místopředseda

Jednáno o způsobu hlasování v plenu PNS o pozměňovacím návrhu posl.dr. Řehulky, dr. Buriana, dr. Kočvary a druhů k osnově zákona o volebním řádu do ústavodárného Národního shromáždění /bílé lístky hlasovací/. K tomuto bodu rozpředla se velmi obšírná a živá debata, do které zasáhli posl.Zeminová, Vičánek, Cvinček, Štětka Tymeš, Gottier, Valo a Hodinová. Poněvadž rozpory nebylo lze překlenout, oznamuje konečně p. T y m e š , že je ochoten se přizpůsobiti požadavku posl. Zeminové a druhů a souhlasiti s hlasovacími lístky. Přesto nebylo docíleno dohody.

Předseda PNS D a v i d konče schůzi, s politováním konstatuje, že přes jeho dobrou snahu, kterou projevil tím, že nerozhodl sám o předmětu, kde k tomu zákonem, t.j. jednacím řádem je zmocněn, nýbrž rozhodnutí přenechal tomuto sboru, k dohodě nedošlo.

Sociálnědemokratický poslanec Oldřich John coby zpravodaj bílé lístky obhajoval: *„Kdo nejde u nás s vládou Národní fronty, kdo nesouhlasí s velikými politickými, hospodářskými, kulturními a především také strukturálními změnami, jež tato vláda provádí, jde proti ní, a protože je tvořena všemi politickými stranami našeho národa, lze právem říci, že jde dokonce přímo proti státu.“*

Proti prázdným lístkům se pak vymezil lidovecký poslanec Bohumír Bunža, podle kterého není politicky účelné, ani logicky odůvodněné dávat „negativní opozici“ přímo provokativně formou bílých lístků možnost k manifestačnímu projevu. Lidovci se nedomnívali, že by motivem k zavedení prázdných lístků mělo být zdůraznění demokratičnosti voleb a že by bez nich tyto volby nebyly volbami demokratickými: *„Pokládáme toto opatření s prázdnými lístky spíše za jednostranné, politicky účelové, než demokraticky a ústavně odůvodněné.“* Bílé lístky kritizoval také národněsocialistický poslanec Gustav Burian, který připomněl, že volič může svou nespokojenost dát najevo i jinak – např. odevzdáním prázdné obálky nebo vsunutím dvou hlasovacích lístků do obálky, aby byl hlas neplatný. Svůj proslov posl. Burian uzavřel: *„Volební akt jest jen takový projev, který ve své konečné fázi může povolat někoho k nějaké funkci. Co není k tomu způsobilé, není projev volby, je to pouze projev demonstrační, a volební řízení není k tomu, aby někdo mohl projevovat demonstraci.“* Bílé lístky kritizoval i další národněsocialistický poslanec Bohuslav Deči, podle kterého by bylo demokratické, *„kdyby na bílé lístky se snížil patřičně počet mandátů poslaneckých“*.

Naopak sociálnědemokratický poslanec Karel Hlaváček institut prázdných hlasovacích lístků obhajoval: *„Věříme, že udělají náš volební boj značně slušnější a zápas čestnější.“* Za bílé hlasovací lístky se postavil také další poslanec z klubu sociální demokracie Vilém Bernard, který vycházel z toho, že bílé lístky odevzdá jen malý počet voličů. Podle něj je „politická úroveň“ lidí tak vysoká, že dovoluje každému, aby se zařadil do politické strany, na druhou stranu by podle něj nemělo být v intencích žádné strany ucházet se právě *„o hlasy tohoto malého počtu lidí, kteří se dosud nezařadili a o nichž můžeme předpokládat, že zaujali ostře oposiční postoj proti celkové politice Národní fronty“*. Své argumenty pro zavedení bílých lístků shrnul i komunistický poslanec Vladimír Koucký, podle kterého jimi měla být prohloubena demokratičnost voleb a měla se prokázat jasná síla Národní fronty, která se také měla vnitřně upevnit.

V Prozatímním Národním shromáždění se nemluvilo jen o prázdných lístcích. Zpravodaj Oldřich John připomněl také např. vázané kandidátní listiny, o nichž se podle něj diskutovalo v ústavně-právním výboru: poslanci ale dospěli k názoru, že není vhodné právě v danou chvíli experimentovat. Komunistický poslanec Gustáv Husák se zase obšírně zaměřil na poměr Čechů a Slováků. Zákonodárce za sociální demokracii Karel Hlaváček se mimo jiné zmínil o vymezení 28 volebních krajů. Projevu národněsocialistického poslance Josefa Caňkáře dominoval silný protiněmecký osten. Sociálnědemokratický poslanec Vilém Bernard hovořil mimo jiné o budování demokratického systému, který bude podle něj v mnohém dokonalejší a lepší než systém dřívější – zmínil např. rozšíření volebního práva na mládež a armádu. Pokrok oproti starému volebnímu řádu z tohoto důvodu viděl i komunistický poslanec Jan Kazimour.

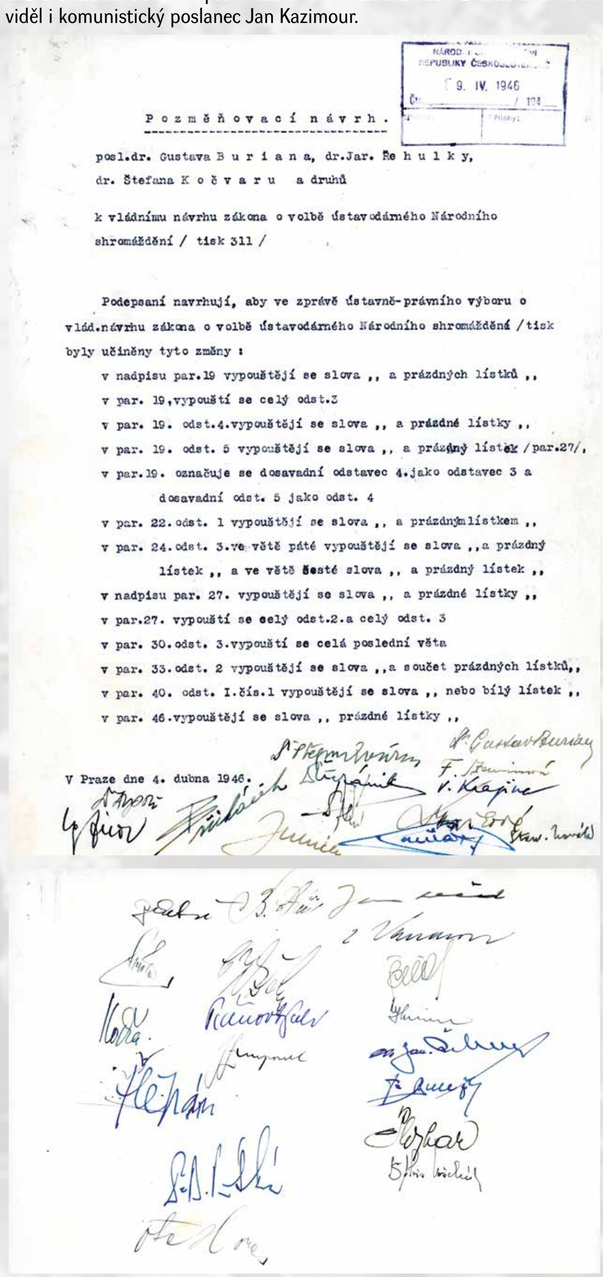

NÁRODNÍ SHROMÁŽDĚNÍ REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKÉ — 9. IV. 1946

Pozměňovací návrh.

posl.dr. Gustava B u r i a n a, dr.Jar. Ř e h u l k y, dr. Štefana K o č v a r u a druhů

k vládnímu návrhu zákona o volbě ústavodárného Národního shromáždění / tisk 311 /

Podepsaní navrhují, aby ve zprávě ústavně-právního výboru o vlád.návrhu zákona o volbě ústavodárného Národního shromáždění /tisk 311/ byly učiněny tyto změny :

v nadpisu par.19 vypouštějí se slova ,, a prázdných lístků ,,

v par. 19.vypouští se celý odst.3

v par. 19. odst.4.vypouštějí se slova ,, a prázdné lístky ,,

v par. 19. odst. 5 vypouštějí se slova ,, a prázdný lístek /par.27/,

v par.19. označuje se dosavadní odstavec 4.jako odstavec 3 a dosavadní odst. 5 jako odst. 4

v par. 22.odst. 1 vypouštějí se slova ,, a prázdným lístkem ,,

v par. 24.odst. 3.ve větě páté vypouštějí se slova ,,a prázdný lístek ,, a ve větě šesté slova ,, a prázdný lístek ,,

v nadpisu par. 27. vypouštějí se slova ,, a prázdné lístky ,,

v par.27. vypouští se celý odst.2.a celý odst. 3

v par. 30.odst. 3.vypouští se celá poslední věta

v par. 33.odst. 2 vypouštějí se slova ,,a součet prázdných lístků,,

v par. 40. odst. I.čís.1 vypouštějí se slova ,, nebo bílý lístek ,,

v par. 46.vypouštějí se slova ,, prázdné lístky ,,

V Praze dne 4. dubna 1946.

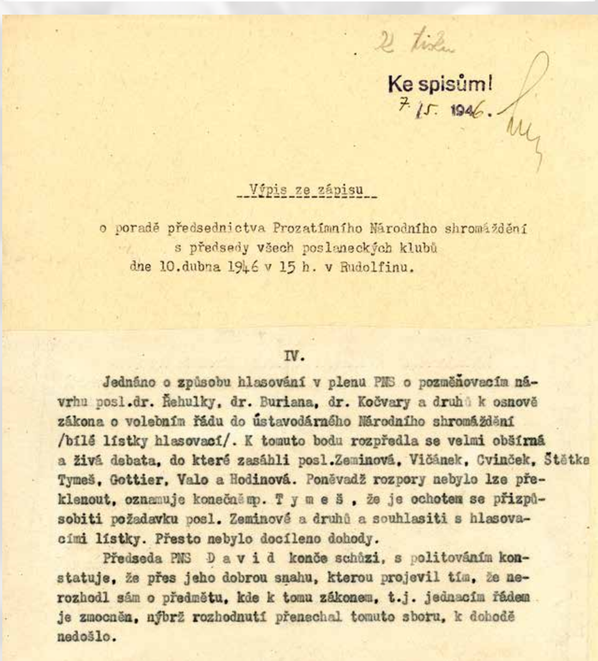

Ke spisům! 7. 15. 1946.

Výpis ze zápisu

o poradě předsednictva Prozatímního Národního shromáždění s předsedy všech poslaneckých klubů dne 10.dubna 1946 v 15 h. v Rudolfinu.

IV.

Jednáno o způsobu hlasování v plenu PNS o pozměňovacím návrhu posl.dr. Řehulky, dr. Buriana, dr. Kočvary a druhů k osnově zákona o volebním řádu do ústavodárného Národního shromáždění /bílé lístky hlasovací/. K tomuto bodu rozpředla se velmi obšírná a živá debata, do které zasáhli posl.Zeminová, Vičánek, Cvinček, Štětka Tymeš, Gottier, Valo a Hodinová. Poněvadž rozpory nebylo lze překlenout, oznamuje konečně p. T y m e š , že je ochoten se přizpůsobiti požadavku posl. Zeminové a druhů a souhlasiti s hlasovacími lístky. Přesto nebylo docíleno dohody.

Předseda PNS D a v i d konče schůzi, s politováním konstatuje, že přes jeho dobrou snahu, kterou projevil tím, že nerozhodl sám o předmětu, kde k tomu zákonem, t.j. jednacím řádem je zmocněn, nýbrž rozhodnutí přenechal tomuto sboru, k dohodě nedošlo.

O obou předlohách poslanci rozhodovali následující den, 11. dubna 1946. Hlasování o návrhu ústavního zákona o ústavodárném Národním shromáždění bylo bezproblémové: hlasovalo se veřejně zvednutím ruky a návrh jednomyslně prošel. Situace byla jiná v případě návrhu zákona o volbě do ústavodárného Národního shromáždění. Tam totiž došlo k již zmíněnému bojovému hlasování. Postup vysvětlil předseda PNS J. David: *„Podle jmen se hlasuje tak, že každý poslanec odevzdá sedě na svém místě tištěný hlasovací lístek, obsahující jeho jméno a slovo ´ano´ nebo ´ne´. Podle jednacího řádu dlužno tedy při hlasování použíti pouze těchto tištěných hlasovacích lístků a odevzdávati je se svého místa. Lístky znějící ´ano´ jsou barvy modré, lístky znějící ´ne´ jsou bílé.“* Nejprve se hlasovalo o předloze ve znění pozměňovacího návrhu, který z návrhu vypouštěl sporné prázdné lístky. *„Pro osnovu zákona v úpravě návrhu se vyslovilo 131 hlasů, proti 155 hlasů. Tím Prozatímní Národní shromáždění nepřijalo tuto osnovu zákona v úpravě pozměňovacího návrhu posl. dr. Buriana, dr. Řehulky, dr. Kočvary a druhů a budeme hlasovati o osnově zákona podle zprávy výborové,“* oznámil výsledek hlasování za hlučného potlesku v sále předseda J. David. Pak už se hlasovalo zdvižením ruky a tajemník PNS Josef Madar oznámil výsledek: *„Pro osnovu se vyslovilo 154 hlasů, proti žádný. Ostatní se zdrželi hlasování.“* Bezprostředně po prvém čtení následovalo čtení druhé, a to s naprosto stejným výsledkem. Vyhrocený spor ale nakonec vlastně zůstal jen mezi politiky, bílé hlasovací lístky totiž vhodilo do urny jen minimum voličů.

OBZORY

týdeník pro politiku a kulturu

ROČNÍK II. — 21 — Volte kandidátku 2 — Československé strany lidové č. — V PRAZE DNE 25. KVĚTNA 1946

Politické strany se dohodly na slušném vedení kampaně, k vzájemným útokům a napadáním ale nakonec stejně docházelo. V rámci Národní fronty se strany také shodly, že kampaň povedou v duchu košického vládního programu a budou obhajovat vládní politiku, což dalo politické soutěži dost těsné mantinely. Nestandardní bylo jistě i to, že již před volbami se vědělo, že i po nich budou politické strany pokračovat v dosavadní spolupráci v rámci Národní fronty. Volby také ovlivnila faktická neexistence opozice a vědomí, že se opozice ani konstituovat nemůže. Za připomenutí jistě stojí i plán přesunu sovětských jednotek přes československé území právě v době voleb. Dodnes se vedou polemiky, do jaké míry byly volby v roce 1946 volbami svobodnými.

Výsledky voleb do Ústavodárného Národního shromáždění řadu politiků zaskočily. Např. národní socialisté věřili, že je podpoří mnozí příznivci zakázaných stran, lidovci zase doufali v hlasy z venkovských regionů. Tak mohutnou převahu KSČ čekal asi málokdo. Nicméně i komunisté byli nemile zaskočeni, a to úspěchem Demokratické strany na Slovensku.

Výsledky voleb do Ústavodárného Národního shromáždění:

České země	počet hlasů (abs.)	hlasy v %
KSČ	2 205 697	40,2 %
ČSNS	1 298 980	23,7 %
ČSL	1 111 009	20,2 %
ČSSD	855 538	15,6 %
Prázdné lístky	19 453	0,4 %

Zdroj: Volby do zákonodárných orgánů Československa a České republiky 1920–2006. K 90. výročí vzniku samostatného československého státu, ČSÚ, Praha 2008, s. 85-86

Slovensko	počet hlasů (abs.)	hlasy v %
Demokratická strana	999 622	62,0 %
KSS	485 596	30,4 %
Strana sľobody	60 195	3,7 %
Strana práce	50 079	3,1 %
Prázdné lístky	12 724	0,8 %

Zdroj: Charvát, J.: Analýza průběhu a výsledku voleb do Národního shromáždění konaných v roce 1946. in: Kocian, J., Smetana, V. a kol.: Květnové volby 1946 – volby osudové? Československo před bouří, Praha 2014, s. 41

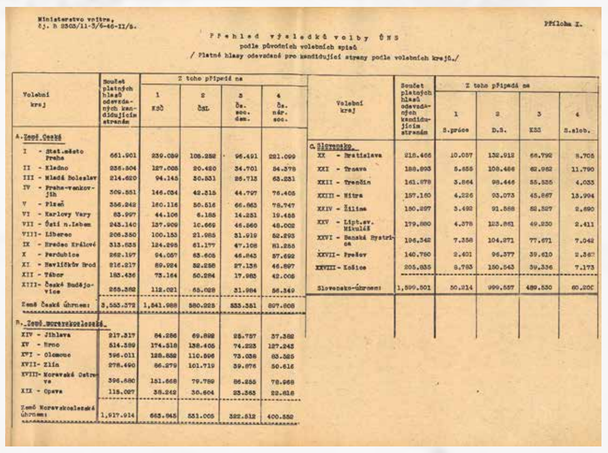

Ministerstvo vnitra, Č.j. B 2303/11-3/46-II/5. — Příloha I.

Přehled výsledků volby ÚNS podle původních volebních spisů / Platné hlasy odevzdané pro kandidující strany podle volebních krajů./

Volební kraj	Součet platných hlasů odevzdaných kandidátům stranám	Z toho připadá na 1 KSČ	2 Čsl.	3 Čs. soc. dem.	4 Čs. nár. soc.
A. Země České					
I - Stř. město Praha	661.901	239.089	108.288	98.491	221.099
II - Kladno	255.804	127.005	20.420	34.701	54.279
III - Mladá Boleslav	214.620	94.145	20.521	25.715	63.251
IV - Praha-venkov-jih	509.551	146.024	42.215	44.797	76.405
V - Plzeň	356.242	120.116	50.516	66.863	76.747
VI - Karlovy Vary	83.997	44.106	6.188	14.231	19.455
VII - Žatec n./Lebem	243.140	127.000	10.602	44.260	42.002
VIII - Liberec	206.250	100.153	21.985	31.919	52.293
IX - Hradec Králové	313.023	124.295	63.177	47.168	81.255
X - Pardubice	222.107	94.027	63.606	46.543	37.692
XI - Havlíčkův Brod	216.217	89.924	52.238	27.139	46.897
XII - Tábor	183.436	73.164	50.284	17.985	42.002
XIII - České Budějovice	255.282	112.021	65.029	21.964	56.349
Země České Úhrnem:	3.503.272	1.541.085	580.063	533.351	807.005
B. Země Moravskoslezské.					
XIV - Jihlava	217.217	84.286	69.849	25.797	37.282
XV - Brno	514.589	174.518	138.405	74.223	127.243
XVI - Olomouc	396.011	128.882	110.898	73.038	83.383
XVII - Zlín	278.490	66.279	101.712	39.076	50.416
XVIII - Moravská Ostrava	396.680	151.668	79.799	86.285	78.968
XIX - Opava	118.027	38.242	36.604	23.282	22.618
Země Moravskoslezská Úhrnem:	1.917.014	663.965	553.065	322.512	400.550
Slovensko-Úhrnem:	1.999.501	50.014	999.557	489.530	60.200
Republika Československá Úhrnem:	5.420.286	2.205.050	1.298.980	1.111.009	855.538

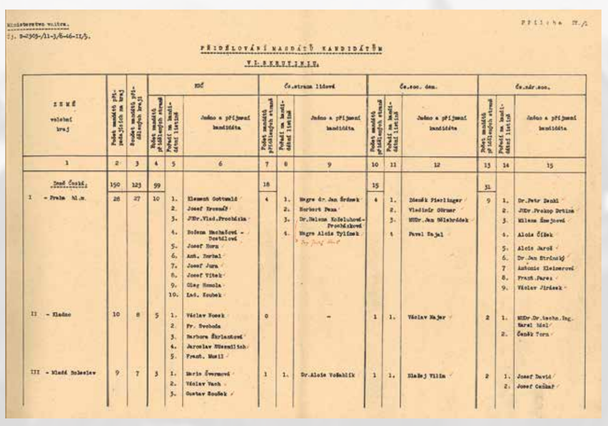

Ministerstvo vnitra, Č.j. B-2303/11-3/46-II/5. — Příloha II.

Přehled výsledků voleb do Ústavodárného Národního shromáždění podle volebních krajů

Volební kraj	Počet mandátů přidělených na kraj	Počet mandátů přidělených stranám podle odevzdaných hlasů	Na kraj: Počet mandátů přidělených stranám podle odevzdaných lístků	Jména a příjmení mandátářů	Čs. strana lidová: Počet mandátů přidělených stranám podle odevzdaných lístků	Jména a příjmení mandátářů	Čs. soc. dem.: Počet mandátů přidělených stranám podle odevzdaných lístků	Jména a příjmení mandátářů	Čs. nár. soc.: Počet mandátů přidělených stranám podle odevzdaných lístků	Jména a příjmení mandátářů
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Země České	150	125	99			18			15			31		
I - Praha Stř. m.	28	27	10	1. Klement Gottwald 2. Josef Smrkovský 3. JUDr. Vlad. Procházka 4. Bohum. Laušman - Dorfmüller 5. Josef Nosek 6. Ant. Pavlas 7. Josef Jura 8. Josef Vilímek 9. Oldř. Somola 10. Ant. Zápotocký	4	1. Mgr. Dr. Jan Šrámek 2. Norbert Pecen 3. Dr. Helena Kolešnikové-Procházková 4. Mgr. Alois Tylínek	4	1. Zdeněk Plevlinger 2. Vladimír Olšner 3. MUDr. Jan Mlčochoušek 4. Pavel Šajal	3	1. Dr. Peter Zenkl 2. JUDr. Prokop Drtina 3. Milena Šmejkovská		
II - Kladno	10	8	5	1. Václav Posek 2. Fr. Pavlíček 3. Barbora Šoltésová 4. Jaroslav Mikeš 5. Frant. Nosil	0	–	1	1. Václav Majer	2	1. MUDr. Dr. techn. Ing. Karel Hajn 2. Josef Tora		
III - Mladá Boleslav	9	7	3	1. Marie Švermová 2. Václav Vach 3. Gustav Kadlec	1	1. Dr. Alois Volbehlík	1	1. Hynek Vilím	2	1. Josef David 2. Josef Čeliš		

Po volbách stanul v čele československé vlády první komunistický premiér – Klement Gottwald. A další prvenství: v době vyjednávání o vládě zasedl v čele Národního shromáždění opět vůbec poprvé komunistický předseda, a to Antonín Zápotocký, byť na krátkou dobu od 18. června do 18. července 1946, kdy byl do čela Ústavodárného Národního shromáždění znovu zvolen Josef David. Díky taktizování při hledání složení nové vlády a dohadování se, kolik křesel ve vládě patří jednotlivým stranám, ovšem znovuzvolený prezident Edvard Beneš skládal slib do rukou komunistického předsedy parlamentu. Funkční období Ústavodárného Národního shromáždění bylo dvouleté a jeho hlavním posláním bylo schválení nové ústavy.

Dobový tisk si k volbám dovolil i mírnou satiru

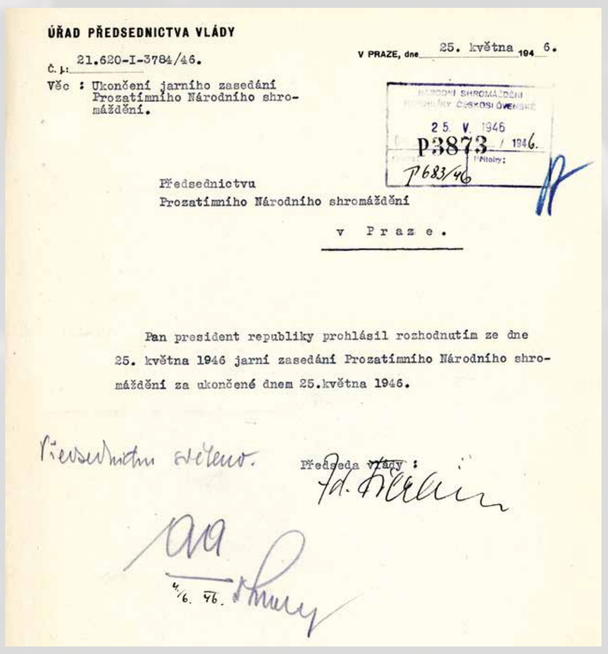

ÚŘAD PŘEDSEDNICTVA VLÁDY

Č.j. 21.620-I-3784/46. — V PRAZE, dne 25. května 1946.

Věc: Ukončení jarního zasedání Prozatímního Národního shromáždění.

NÁRODNÍ SHROMÁŽDĚNÍ REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKÉ — 25. V. 1946 — P 3873 / 1946. — Přílohy: P 683/46

Předsednictvu Prozatímního Národního shromáždění v Praze.

Pan president republiky prohlásil rozhodnutím ze dne 25. května 1946 jarní zasedání Prozatímního Národního shromáždění za ukončené dnem 25.května 1946.

Předseda vlády: